

ved Bedømmelsen, og jeg har senere ladet disse Ting samle af dem, som særlig have med Lønningss- og Forpleiningsvæsenet at gjøre. Det Resultat, jeg derved kom til, var, at, naar man ved umiddelbar militær Foranstaltning, det vil sige, ved at levere Naturalforpleining, eller ved Bepi- sning hos Kvarterværterne sørge for Mandens Forpleining, var det muligt for ham at kunne faae den tilstrækkelige Næring, og komme ud af det med sin Lønning. Det viste sig endvidere, at det Samme kunde naas, uden at Staten behøvede at være Leverandør, naar Mandskabet var saaledes stillet, at det kunde arrangere sig sammen i en fælles Husholdning. Der viste sig at være Erfaring herfor paa flere Steder. Man havde navnlig ved Rytterregimenter og ved enkelte Infanteribatailloner anvendt denne Fremgangsmaade. Det viste sig da, at Soldaten, naar han selv deltog i Menagen, selv deltog i Bestem- melsen af Spiseføden, selv deltog i Indkjøbet, selv deltog i Regnskabsvæsenet, havde en høj Grad af Interesse for denne Ordning, og at han fik en god og kraftig Spise for 11 β daglig, og denne Sum, 11 β , er beregnet, efterat der derfor er lagt til Grund Priserne i det dyreste Garni- sonssted og for det dyreste Nær. Der er altsaa ingen Tvivl om, at det under saadanne Forhold virkelig er et Bøvel, som ogsaa er tilstrækkelig. Derimod viste det sig, at Forholdet var noget vanskeligere, naar en saadan Fællesspisning ikke fandt Sted, eller naar der ikke blev leveret Naturalforpleining i natura. Jeg tør ganske vist ikke benegte, at en Mand, der er født med et ualmindelig økonomisk Talent, maaste kunne gjøre mere end Andre; men i Reglen maa man ganske vist indrømme, at, om den Menige end kan komme ud af det med det, han faar hos Marketerne eller Spiseværet, er det ganske vist, at, hvad han faar ved denne Forpleining, indeholder i Næringsværdi 2 β mindre end den Mad, han faar for den samme Pris, naar der leveres ham Naturalforpleining, eller naar han faar det i Fælleshusholdning. Det er altsaa klart, at, da det kommer an paa at bevare den Menige kraftig, er det rigtigt og naturligt, at han stilles paa en saadan Maade, at han faar den Næring, som er nødvendig for at vedligeholde Kræfterne, og hvad der er nødvendigt i den Henseende, staa fuldstændig klart for dem, der have Erfaring fra Leiren, og som have Erfaring fra Søfarterne og fra mange andre Steder. Det Resultat, som jeg altsaa derefter maatte komme til, var, at, medens det ved Naturalforpleining og Fælles- husholdning var muligt at komme ud af det med den nuværende Lønning, maatte det erkendes, at, hvor disse Forhold ikke fandt Sted, manglede Noget for at give Manden den nødvendige og tilstrækkelige Næring. Altsaa vilde det være at overveie, paa hvad Maade man formistigt skulde afhjælpe disse Mangler. Det

kan efter min Formening ske paa en af to Maader, enten ved at indføre Fælleshusholdning, eller ved at forhøje Lønningerne. Forhøjer man Lønningerne, maa man imidlertid erkjende, at der er en hel Del Ulemper, som blive, og som man ikke kan afhjælpe med Penge. Der er for det Første det, at Marketerne, Spiseværet, tager nogle Penge i sin Lomme, som burde komme Soldaten til Gode. Det, som Marketerne, Spiseværet, gennemsnitlig i de senere Aar har faaet ud af Soldatens Lomme, ud af den Lønning, som er beregnet til at give det Nødvendige, er en Sum af omtrent 90,000 Rb. Det synes da naturligt at se at undgaa dette; men der er ogsaa en anden Grund, hvorfor hele Marketernevæsenet under fredelige Forhold ikke er yndet af Mandskabet, og det er den, at man altid, i Reglen, som naturligt er, er misfornøjet med Forhold, som man ikke er i Stand til at kunne indvirke paa, og saa er der en Ulempe, som er endnu meget værre, nemlig den, at man gjerne kan laa Spiseføden op hos Marketerne, men man har aldrig nogen Kontrol med, om Mandskabet virkelig spiser, og det er netop Hensigten at sørge for, at Manden faar den Næring, som er nødvendig, naar man næste Dag skal fordrø streng Tjeneste af ham. Det er Noget, man maa sørge for enten paa den ene eller paa den anden Maade, og man gaar nødig til den tvungne Bepi sning hos Marketerne, fordi den er lidet velfet af Mandskabet; men det er ligesaa vist en Erfaring, at hvor man ikke har det, er det meget ofte, at Mandskabet spiser Middagsmad de to første Dage, og ikke spiser saadan de 3 andre Dage. Derfor er det klart for mig, at Mandskabet kan kun hjælpes paa en gennemgribende og forstandig Maade derved, at man stiller det saaledes, at man lader det under bets egen Styrelse kompnivis have fælles Menage. Det er ogsaa en Erfaring, som man er kommen til alle andre Steder, og som man har staaet sig ved; men det er ligeledes klart, at det er Noget, man ikke kan improvisere strax. Jeg har ladet det undersøge baade for Kasernes Vedkom- mende og for de udenbys Garnisoner, hvor der ikke er Kaserner. Der behøves en vis Tid dertil; det er ikke muligt at gennemføre det strax, og jeg maa derfor sige, at under de Forhold, hvorunder Soldaterne i Reglen leve, uden Naturalforpleining og uden fælles Menage, maa der reises Tvivl om, om den nuværende Lønning virkelig er tilstrækkelig; men Størrelsen af den skal jeg ikke gaa videre ind paa, da det ikke ligger for; men jeg støtter mig til de Beregninger, der ere gjorte, og jeg forudsætter selvfølgelig, at den, der ikke har Tilflugt hjemmefra og ikke har Raad til Extra- udgifter, maa vadste sit Løi selv og selv gjøre, hvad der foresalder, og naar han faar de 2 Stik- ling, som ere foreslaede, er der givet ham Lei- lighed til en Levemaade, som kun er til det Aller-